

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Quid sit frui vel vti. B. C. D. E. F. G. H. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

tum sunt quibus fruendum est, quæ æternæ & in-
commutabiles sunt: cæteris autem vtendum est,
vt ad illarum perfruitionem perueniatur. Itē Au-
gust. in 10. lib. de trinit: fruimur cognitis, in qui-
bus ipsis propter se voluntas delectata conquiescit:
vtimur verò eis, quæ ad aliud referimus, quo
fruendum est.

*Item quid intersit inter frui & vti aliter
quam supra.*

C Cap. 11.

NOTANDVM verò quod idē Aug. in lib. 10.
de trin. aliter quam supra accipiens vti & frui, sic
dicit, Vti est assumere aliquid in facultatē volun-
tatis. Frui autē est, vti cum gaudio: nō adhuc spei,
sed iam rei: ideoq; omnis qui fruitur, vtitur: assu-
mit enim aliquid in facultatem volūtatis cum fi-
ne delectationis. Non autem omnis qui vtitur, &
fruitur, si id quod in facultatē volūtatis assumit,
nō propter ipsū, sed propter aliud appetit. Et at-
tende, quia videtur August. dicere illos frui tan-
tum, qui in re gaudent, nō iam in spe: & ita in hac
vita non videmur frui, sed tantum vti, vbi gaude-
mus in spe cum supra dictum sit, Frui esse amore
inhærere alicui rei propter se: qualiter etiam hic
multi adhærent Deo.

Determinatio eorum quæ videntur contraria.

D 1. Cor. 13. d.

HÆC ergo quæ sibi contradicere videntur, sic
determinam⁹: dicētes, nos & hic, & in futuro frui:
sed ibi proprie, & perfectè, & plenè vbi per speciem
videbimus quo fruemur: hic autē dum in spe am-
bulamus, fruimur quidem, sed nō adeo plenè. vn-
dè in libr. 10. de trin. Fruimur cognitis in quibus
volūtas ipsis propter se ipsam delectata conquies-
cit. Idem in lib. de doct. Christ. ait, Angeli illo fru-
entes iam beati sunt, quo & nos frui desideramus:
& quātū in hac vita iam fruimur, vel per speculū,
vel in ænigmate, tātō nostram peregrinationē, &
tolerabili⁹ sustinemus, & ardētius finire cupimus.

Cap. 10.

Lib. 1. ca. 30.

Alia determinatio.

POTES T etiã dici quod qui fruitor etiam in hac vita, non tantum habet gaudium spei, sed etiam rei: quia iam delectatur in eo quod diligit, & ita iam rem aliquatenus tenet. Constat igitur quod debemus Deo frui & non uti. Illo enim, ut ait Aug. frueris quo efficeris beatus, & in quo spem ponis, ut ad id peruenias. De hoc idem ait in libr. de doctrin. Christian. Dicimus nos ea re frui quam diligimus propter se, & ea re fruendum nobis esse tantum qua efficiamur beati: ceteris vero utendum. Frequenter tamen dicitur frui, cum delectatione uti. Cum enim adest quod diligitur, etiam delectationem secum gerit: si tamen per eam transferis, & ad illud ubi permanendum est, eam retuleris, uteris ea: & abusu e non proprie diceris frui. Si vero inhaeris atque permaneris, finem in ea ponens laetitiae tuae, tunc vere & proprie frui dicendus es: quod non est faciendum nisi in illa trinitate, id est, summo & incommutabili bono.

Utrum hominibus sit utendum, vel fruendum.

CV M autem homines qui fruuntur & utuntur aliis rebus, res aliquae sunt, quaeritur utrum se frui debeant, an uti, an utrumque: Ad quod sic respondet Augustinus in libr. de Doctrin. Christ. Si propter se homo diligendus est, fruimur eo: si propter aliud, utimur eo. Videtur autem mihi propter aliud diligendus. Quod enim propter se diligendum est, in eo constituitur beata vita: cuius etiam spes hoc tempore nos consolatur. In homine autem spes ponenda non est, quia maledictus est qui hoc facit. Ergo si liquide advertas, nec seipso quisquam frui debet: quia diligere se propter se non debet, sed propter illud quo fruendum est. Huic autem contrarium videri non debet quod Apostolus ad Philemonem loquens ait: Ita frater ego te fruam in Domino. Quod ita determinat August. Si dixisset tantum te fruam.

lib. 1. de do-
ctri. Christ.
cap. 33.
Aug. lib. eodē
c. 31. c. 3. eius
dem lib.

Aug. l. 1. c.
22.

Hierem. 17.

fruar, & non addidisset in Domino, videretur finem dilectionis ac sp̄e constituisse in eo: sed quia illud addit, in Domino se finem posuisse, eodemque frui significavit. Cum enim (vt idē Aug. ait) homine in Deo fruēris, Deo potius quam homine fruēris.

Cap. unico
Aug. in lib. 11
de doct̄r.
Christ. c. 33.
Ibid. paulo
superius.

Hic queritur an Deus fruatur, an utatur nobis. G

Ad Eph. 2.
Aug. in li. 1.
de doct̄r.
Christ. c. 31.
Psal. 15. c. 32.
continuo.

SED cū Deus diligat nos, vt frequēter scriptura dicit; quæ eius dilectionem erga nos multū cōmēdat, quærit Augustin⁹ quomodo diligat: an vt vtens, an vt fruēs, & procedit ita, Si fruitur, eget bono nostro, quod nemo sanus dixerit. Ait enim Propheta, Bonorū meorum nō eges. Omne enim bonum nostrum vel ipse est, vel ab ipso est: nō ergo fruitur nobis, sed utitur. Si enim nec fruitur, nec utitur, nō inuenio, quomodo diligat nos: neq; tamē sic utitur nobis, vt nos aliis reb⁹. Nos enim res quibus utimur ad id referimus, vt Dei bonitate perfruamur. Deus vero ad suā bonitatē vsum nostrū refert. Ille enim miseretur nostri propter suā bonitatē: nos autem nobis inuicē propter illius bonitatē. Ille nostri miseretur, vt se perfruamur: nos vero inuicem nostri miseremur, vt illo fruamur. Cum enim nos alicuius miseremur, & alicui cōsulimus, ad eius quidē facimus utilitatē, eamq; intuemur: sed & nostra fit consequens, cū misericordiā quam aliis impēdimus, non relinquit Deus sine mercede. Hæc autē merces summa est, vt ipso fruamur. Item quia bonus est, sumus: in quantū sumus, boni sumus. Porro etiam quia iustus est, non impunē mali sumus: & in quantū mali sumus, in tantum etiam minus sumus. Ille ergo vsus, quo nobis utitur Deus, non ad eius, sed ad nostram utilitatem refertur: ad eius vero tantummodo bonitatem.

Aug. li. 1. de
doct̄r.
Christ. c. 30.

Ex eodem
li. c. 32. paulo
superius.
Ibid. paulo
inferius.

Vtrum utendum, an fruendum sit virtutibus. H

HIC considerandum est, vtrum virtutibus sit

A 4 uten-

vtendum, an fruendum. Quibusdam videtur quod eis sit vtendum, & non fruendum: & hoc confirmât authoritate Augustini, qui, vt prætaxatū est, dicit non esse fruendum nisi Trinitate, id est, summo & incommutabili bono. Item, dicūt, ideo non esse fruendum eis, quia propter se amandę nō sunt, sed propter æternam beatitudinem. Illud autem, quo fruendum est, propter se amādū est. Sed quod virtutes propter se amandę nō sint, immò propter beatitudinem solam, probât authoritate August. qui in lib. 13. de Trin. cōtra quosdam ait. Forte virtutes, quas propter solam beatitudinē amamus, sic nobis persuadere audēt, vt ipsam beatitudinē non amemus: quod si faciunt, etiam ipsas vtique amare desistimus, quādo illam, propter quam solam istas amauius, nō amamus. Ecce his verbis videtur Aug. ostendere, quod virtutes nō propter se, sed propter solam beatitudinem amandę sint. Quod si ita est, ergo eis fruendum nō est. Aliis verò contrā videtur, scilicet, quod fruendum eis sit, quia propter se petēdę & amandę sunt. Et hoc cōfirmant authoritate Ambr. qui ait super illum locū epistolę ad Galat. Fructus autē spiritus est charitas, gaudium, pax, patientia, &c. at hic non nominat opera, sed fructus, quia propter se petenda sunt: si vero propter se petēda sunt, ergo & propter se amanda. Nos autē harum, quę videtur, autoritatum repugnātiā de medio eximere cupientes, dicimus, quod virtutes propter se petēdę & amandę sunt: & tamen propter solam beatitudinem: propter se quidē amandę sunt, quia delectant sui possessores sincera & sancta delectatione, & in eis pariunt gaudiū spirituale. Veruntamen nō est hic cōsistēdum, sed ultra gradiēdū nō hic hęreat dilectionis gressus, neq; hic sit dilectionis terminus, sed referatur hoc ad illud summū bonum, cui soli omnino inherēdū est: quia illud propter se tantū
aman-

*Lib. 1. de
doct. Christ.
cap. 33.*

Cap. 5.

*Cap. 5. To. 5.
Glossa inter
lineas.*

amādum est, & ultra illud nihil quærēdū est; illud est enim suprem^o finis. Ideo Augu. dicit, quod eas diligimus, propter solam beatitudinem: nō quin eas propter se diligamus, sed quia id ipsum, quod eas diligimus, referimus ad illud summum bonū, *Aug. ca 4. l. 1. de doct. Christ.* cui soli inhærendum est. & in eo permanēdum, finisque lætitiæ ponendus: quare virtutibus nō est fruendum. Sed dicet aliquis, Frui est amore inhæ-
 rere alicui propter seipsam, vt prædictum est. Si ergo propter se virtutes amandę sunt, & eis fruendū est. Ad quod dicimus, in illa descriptione, vbi dicitur propter seipsam: intelligēdum est rātummodo, vt scilicet ametur propter seipsam tātum, vt non referatur ad aliud, sed ibi ponatur finis, vt supra ostēdit Augu. dicens, si inhæseris atque permanseris finem ponens lætitiæ, tunc vere & proprie frui dicendus es: quod nō est faciendum, nisi in illa Trinitate, id est, summo & incommutabili bono. vt ēdum est ergo virtutibus, & per eas fruēdum summo bono: ita & de voluntate bona dicimus. vnde Aug. in lib. 10. de Trin. ait, Voluntas est, per quam fruimur: ita & per virtutes fruimur, non eis, nisi forte aliqua virtus sit Deus, vt charitas: de qua pōst tractabitur. *Cap. 10. 1. Ioan. 4. e. Dist. 7. 1 lib.*

Epilogus.

OMNIVM igitur quę dicta sunt, ex quo de rebus specialiter tractauimus, hæc summa est, Quod alix sunt quibus fruendū est, alix quibus vtendū est: alix quę fruuntur & vtuntur: & inter eas quibus vtendū est, etiam quędam sunt per quas fruimur: vt virtutes & potentix animi, quę sunt naturalia bona. De quibus omnibus antequā de signis tractemus, agendum est, ac primum de rebus quibus fruendum est: scilicet de sancta atque indiuidua Trinitate. *Ex Aug. c. 12 li. 1. de doct. Christian.*